Ålands landskapsregering

Asiakirjan nimi	Kirjeen nro
LAUSUNTO	287 Rk1a
Asian nro	Päiväys
ÅLR 2025/6757	20.10.2025

Viite

Eduskunnan talousvaliokunta
TaV@eduskunta.fi

Yhteyshenkilö
Michaela Slotte

Asia

Lausunto valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta (VNS 6/2025 vp)

Eduskunnan talousvaliokunta pyysi asiantuntijalausuntoa valtioneuvoston sisäisen turvallisuuden selonteosta.

Aluksi maakunnan hallitus toteaa, että Ahvenanmaa mainitaan selonteon luvussa 3.7 Suomi suojaa kriittistä infrastruktuuriaan. Sisäisen turvallisuuden selonteko ei ole maakunnan hallitukselle juridisesti sitova eikä ohjeellinen. Sen sijaan maakunnan hallitus tekee mielellään yhteistyötä valtakunnan viranomaisten kanssa Ahvenanmaata koskevien kirjausten ja ratkaisujen tiimoilta. Selonteon valmistelun aikana järjestettiin kokous, jonka tarkoituksena oli kuulla maakunnan hallituksen ja Ahvenanmaan poliisiviranomaisen näkemyksiä. Kokoukseen osallistuivat maakunnan hallitus, Ahvenanmaan poliisiviranomainen, sisäministeriö ja Ahvenanmaan valtionvirasto.

Maakunnan hallituksen mielestä olisi ollut hyvä, jos selonteossa oli mainittu seuraavat asiat: Ahvenanmaan itsehallinnon takia Ahvenanmaan viranomaisrakenne ja lainsäädäntö poikkeavat muusta maasta, millä on vaikutusta valtakunnan viranomaisiin silloin, kun ne tekevät yhteistyötä Ahvenanmaan kanssa. Myös Ahvenanmaan saaristo-olosuhteet edellyttävät, että Ahvenanmaan osalta tehdään erityisratkaisuja muuhun maahan verrattuna. Se, että kaiken kirjallisen ja suullisen itsehallintoviranomaisten kanssa tapahtuvan yhteydenpidon on tapahduttava ruotsin kielellä kaikissa tilanteissa, asettaa valtakunnan viranomaisille vaatimuksia, jotka on otettava huomioon silloin, kun luodaan rakenteita Ahvenanmaan kanssa tehtävää yhteistyötä varten. Puutteelliset ruotsin kielen taidot ovat yksi Ahvenanmaan ja valtakunnan välistä tiedonvaihtoa ja yhteisen tilannekuvan luomista hankaloittava tekijä. Kaikki yllä mainitut tekijät vaikuttavat siihen, miten valtakunnan viranomaisten on suunniteltava toimintansa suhteessa Ahvenanmaahan.

Lopuksi maakunnan hallitus toteaa, että valmius- ja turvallisuuskysymykset ovat sellaisia aloja, joilla valtakunnan ja itsehallinnon toimivalta-alueet liittyvät hyvin tiiviisti toisiinsa.

Siksi juridisesti ja käytännössä kestävien ratkaisujen löytyminen edellyttää läheistä yhteistyötä jo työn alkuvaiheessa aina riskien kartoituksesta konkreettisiin suunnitelmiin siitä, miten uhkiin ja riskeihin vastataan. Tämä yhteistyö tapahtuu luonnollisesti suoraan maakunnan hallituksen ja valtion viranomaisten välillä, ja on tärkeää tiedostaa, että Ahvenanmaan valtionvirasto ei näissä tapauksissa voi toimia itsehallinnon edustajana, koska se muodollisesti toimii valtion viranomaisten edustajana Ahvenanmaalla.

Ministeri Ingrid Zetterman

Oikeuspäällikkö Michaela Slotte